

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по Аграрни науки и ветеринарна медицина за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 6.2. Растителна защита в Шуменския университет "Епископ Константин Преславски" за ОКС "Професионален бакалавър", ОКС "Бакалавър" и ОКС "Магистър" по специалност "Растителна защита"

1. Хронология на процедурата:

Процедурата е открита от Постоянната комисия по Аграрни науки и ветеринарна медицина на 30.03.2017 г. (Протокол №03) по искане на ректора на Шуменския университет "Епископ Константин Преславски" (вх. №131/20.03.2017 г.). Банков превод: 26.04.2017 г.

На заседание, проведено на 01.02.2018 г. (Протокол №02), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 04.05.2017 г. (Протокол №11).

Експертната група извърши проверка на оценяваната институция в периода 20.06-22.06.2017 г.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище“:

Обучението в професионално направление 6.2 Растителна защита е съобразено с мисията и стратегическите цели на Шуменския университет. Извършва се в редовна форма на обучение за ОКС „Професионален бакалавър“ и „Бакалавър“ и в редовна и задочна форма в ОКС „Магистър“.

В съответствие с Политиката по качеството на ШУ и действащата в институцията Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав, дейността свързана с обучението в професионалното направление, е обект на системно наблюдение, контрол и оценка. Оповестена е публично на уеб страницата на университета.

През акредитирания период професионалното направление във ФПН и Колеж-Добрич е преминало през седем вътрешноинституционални одити. Резултатите от одитите са положителни и без констатирани несъответствия.

Прилага се политика за осъществяване на взаимовръзката между научните изследвания и обучението. Резултатите от научноизследователската работа на академичния състав, осигуряващ обучението в професионалното направление се включват в образователния процес чрез разнообразни форми и методи.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/ „Управление на качеството на образованието“:

Управлението и усъвършенстването на качеството се основава на „Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав“. Системно, по график се провеждат обучения на преподавателския и административен състав по отношение на системата за управление на качеството и различни аспекти от нейното прилагане.

За целите на обучението в ОКС „Професионален бакалавър“, ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ са разработени и утвърдени от АС на ШУ 25 методически стандарта – процедури и инструкции.

Нарушаването на научната и академичната етика, както и недобросъвестната научноизследователска или преподавателска дейност се санкционират от страна на научната общност. Сигналите и жалбите, свързани с нарушаването на принципите и нормите на приетия Етичен кодекс, се разглеждат от Етичната комисия на Университета.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“:

Учебните планове и програми за редовна и задочна форма на обучение в ОКС „Професионален бакалавър“, „Бакалавър“ и „Магистър“ се разработват в съответствие с Процедурата за разработване и актуализиране на учебна документация въз основа на утвърдени методически стандарти, заложен в инструкциите за учебна документация приети от Академическия съвет. Нормативната база, свързана с обучението в ОКС в ШУ, методическите стандарти и учебната документация са предмет на перманентен анализ и актуализация.

Периодично се систематизира информация от потребителите на кадри за връзката на учебните програми с актуалната практическа подготовка на студентите. В резултат на отчитане на студентското мнение и на мнението на работодателите, делът на практическото обучение в ОКС „Професионален бакалавър“ е увеличен повече от 2 пъти, за ОКС „Бакалавър“ – от 145 часа на 310 часа и 30 дни. В ОКС „Магистър“ увеличението е от 50 часа на 82 часа аудиторна заетост.

Формите на оценка на академичните постижения на студентите се определят в учебния план и учебните програми. Оценяването на академичните постижения на студентите по отделните учебни дисциплини става чрез: текущ контрол (проверка) върху работата по учебния материал през семестъра и семестриални изпити по изучаваните учебни дисциплини.

Крайният резултат се определя от сумата от балове, които студентът е получил през семестъра и изпитната оценка в определено съотношение - 60% : 40% или 70% : 30%.

Обучението по специалността в трите ОКС завършва с държавен изпит или защита на дипломна работа. Правилата за провеждането на държавни изпити са съобразени с изискванията на Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменския университет и Инструкцията за провеждане на държавни изпити.

Сравнителният анализ на учебните планове за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ на АУ – Пловдив, ЛТУ – София и ШУ показват голяма степен на сходство, което дава основание да се заключи, че учебните планове на трите университета позволяват мобилност на студентите в ОКС „Бакалавър“.

Актуализирането на учебните програми и учебното съдържание се осъществява въз основа на натрупаните познания за новостите и тенденциите в науката и практиката, като се вземат под внимание направените препоръки относно учебното съдържание от ръководители и специалисти от различни държавни и регионални институции, учени, работодатели и специалисти, работещи в областта на селското стопанство и растителната защита.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление“:

Учебните планове са разработени съгласно изискванията на съответната ОКС за брой кредити и минимален хорариум. Налични са вътрешни университетски нормативни актове за организацията и провеждането на учебните дейности. Квалификационната характеристика на всяка ОКС отразява точно и ясно позицията на бъдещия специалист в националната квалификационна рамка за висше образование, а също така и в квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование.

Студентите участват в практически занятия, стимулиращи творческата им активност, практики по профилиращите дисциплини, теренни практики, производствени практики и преддипломен стаж.

Степента на заинтересованост на студентите от обучение по специалността се установява чрез анкетни проучвания. Завършващите специалността Растителна защита изразяват мнение, че са удовлетворени от завършената от тях специалност, както следва: 88,4% от професионалните бакалаври, 86,05% от бакалаврите, 100% от магистрите.

Методите за оценяване постиженията на студентите се осъвременяват и модернизират непрекъснато. Прилагат се интерактивни методи за съвместна работа между преподаватели и обучавани: инструктаж; консултации; делегиране на задачи; дискуссионни методи; ситуационните методи и др. За овладяване на умения за междуличностна комуникация и работа в екип се използват различни видове тренинги.

Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес се гарантира чрез текущ мониторинг и периодичен анализ на ниво университет, факултет, катедра.

Изпитните процедури в направлението се отличават с публичност и демократичност, като се създават реални условия за максимална изява на студентите и тяхното обективно оценяване.

В Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ е разгледан въпросът за работата с постъпили жалби на студенти. За отчетния период има няколко случая на санкциониране със слаби оценки на студентски курсови и други разработки заради пряко заемане на материали от Интернет.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане“:

В професионално направление 6.2 Растителна защита е създадена организация за привличане, прием и адаптиране на български и чуждестранни студенти като политиките за достъп, процедурите и критериите за прием са разработени в Правилник за прием на студенти, който е публикуван на страницата на ШУ.

В професионалното направление редът и организацията на процедурите по признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища се регламентира от Правилник на ШУ за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

В ШУ е изградена вътрешна нормативна база за академично признаване на периоди на обучение в други висши училища или специалности. Към настоящия момент няма студенти от специалността Растителна защита провели частично обучение в други ВУ в чужбина или участници в Европейските програми за обмен на студенти.

Участието на студенти и докторанти от ПН във вътрешноуниверситетски проекти е регламентирано чрез съответната система, действаща в Университета. През акредитирания период 40 студенти от ПН Растителна защита са участвали в 10 научноизследователски проекта, финансирани от ШУ.

В ПН са спазени изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация. Дипломата, която издава Университетът след успешно завършване на курса на обучение съдържа всички реквизити, които се изискват от Наредба №7 за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища.

Създадена е система за регистриране на реализацията на завършилите студенти от ПН. Данните за завършилите студенти се събират на Университетско ниво, във ФПН и Катедра „Аграрни науки и растителна защита“.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление“:

В ШУ съществуват публично оповестени конкретни и прозрачни процедури, отговарящи на законовите изисквания за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи

обучението в професионалното направление.

Осигурен е изискваният от ЗВО минимум от хабилитирани преподаватели на ОТД, които осигуряват обучението в професионално направление 6.2 Растителна защита.

Профилиращите дисциплини в ОКС „Професионален бакалавър“ се водят от 6 преподаватели на първи ТД и 2 на втори ТД, в ОКС „Бакалавър“ се водят от 14 преподаватели на първи ТД и 1 на втори ТД и в ОКС „Магистър“ от 3-ма преподаватели на първи ТД и 1 на втори ТД.

В ПН 6.2 Растителна защита в ШУ съществува действаща система за атестиране и стимулиране на кариерното развитие на преподавателите. Атестирането на преподавателите се осъществява по точкова система и ясно формулирани критерии, разписани в Правилника за атестиране на академичния състав в ШУ.

Налице е действаща система за насърчаване на академичната мобилност в рамките на европейски програми и двустранното сътрудничество. През последните пет години са осъществени 16 изходящи мобилности на преподавателите от направлението в чуждестранни университети.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“:

За акредитирания период преподавателите от ПН са участвали в 18 международни, 26 национални и 63 вътрешноинституционални научноизследователски и 63 образователни проекта. Но е незначителен броя на научноизследователски и образователни проекти, в които участват преподаватели, осигуряващи обучението на студентите по профилиращите дисциплини - Ентомология, Фитопатология, Хербология, Ненасекомни неприатели и Химическа защита.

В периода студентите от ПН Растителна защита са взели участие в 10 научноизследователски проекта и 3 национални практико-приложни проекта на МОН. През този период 14 студента имат публикации в научни сборници и списания, 25 студента са участвали в научни форуми.

Преподавателите осигуряващи обучението в професионално направление Растителна защита имат активна публикационна дейност по проблематиката на професионалното направление в научни издания с импакт фактор и импакт ранг, както и в реферирани издания.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова“:

В ПН Растителна защита в ШУ е осигурена аудиторна и лабораторна площ за учебна работа на всички студенти, обучавани в професионалното направление, съгласно изискванията на РИОКОЗ.

За студентите са осигурени компютърни зали със специализирано оборудване, съобразено с професионалното направление. Осигурен е достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет.

Библиотечният фонд на ПН Растителна защита се актуализира и подновява периодично.

ШУ не реализира обучение в дистанционна форма. Информационни и учебни материали за студентите се предоставят от преподавателите освен по време на часовете, също и по електронен път по няколко начина: чрез личния профил на всеки преподавател в сайта на ШУ; чрез обща електронна поща на студентите от даден курс и чрез използването на социалните мрежи. Профилиращите дисциплини в ПН са осигурени с учебници, учебни пособия и материали за обучение, вкл. на електронен носител.

Осигурено е регламентирано академично и административно обслужване, подпомагащо обучението на студентите от професионалното направление.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите“:

Събират се данни за развитието на студентите (успех, процент отпаднали), студентското мнение за програмите, учебните ресурси, наличната подкрепа за студентите, професионалната им реализация, както и информация за мнението на потребителите за подготовката на випускниците. Завършващите ПН Растителна защита са достатъчно добре подготвени и имат нужното самочувствие за практикуване на избраната професия. Кадрите, завършващи професионалното направление се реализират според квалификационната характеристика.

Изградена е Алумни асоциация на завършилите Шуменския университет и Колеж-Добрич. Катедрите, администриращи специалностите от ПН анализират информацията относно реализацията на пазара на труда на завършили студенти и относно това дали тя отговаря на квалификационната характеристика на специалността.

Налице е база от данни относно общата рамка на обучението и съдържанието по образователно-квалификационни степени във висши училища. В професионалното направление се поддържат база данни за съдържанието на учебната документация на сродни специалности в наши и чужди университети. Тези данни се използват при разработване и актуализиране на учебните планове и програми.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление“:

На сайта на ШУ се поддържа актуална и пълна информация относно: приемът на студенти в ОКС „Професионален бакалавър“, „Бакалавър“ и „Магистър“; организация на учебния процес; стипендии, здравно осигуряване, общежития и други дейности.

ШУ публикува и предоставя актуална информация, предназначена за настоящите и бъдещите студенти, както и за обществеността, очертаваща целия „жизнен“ цикъл на обучаемите и поддържа високо ниво на информираност на студентите относно техните права, задължения и възможности, за сроковете и условията на обучение, учебната документация, професионалната квалификация, перспективите за тяхната реализация.

Академичното ръководство полага непрекъснати усилия и създава оптимални условия за разпространение на изследователските резултати на преподавателския състав, които представляват обществен, научен и приложен интерес. За периода всички преподаватели на първи трудов договор са взели участие в конференции, конгреси и други научни форуми.

Процедурите за реализиране на законовото право за мобилност на студентите са уредени от Закона за висшето образование и Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменския университет. Преместването на студенти от един университет в друг става след успешно завършена година.

Възможностите за осъществяване на мобилност на студенти и преподаватели се оповестяват по няколко начина: На страницата на Шуменски университет; Чрез плакати и съобщения, поставени на информационните табла на определени за целта места в Университета; Чрез организиране на информационни срещи с преподаватели и студенти.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление“:

Извършва се непрекъснато обновяване и осъвременяване на учебните програми. Последна актуализация на учебните програми в професионалното направление е извършена през м. декември 2016 г.

Въведената в ШУ Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав изисква провеждането на анкети със студентите във връзка с тяхното активно участие в процеса на обучението им. Анкетите се провеждат всеки семестър.

Почти всички анкетирани (94,1%) положително оценяват качеството на получените знания и смятат, че те ще са добра основа при тяхната професионална реализация.

Студентското мнение за методите на преподаване и оценяване се взема предвид и в хода на преките контакти на преподавателите, които са отговорници на отделните курсове със студентите.

Успеваемостта на студентите от професионалното направление е критерий за възможностите, мотивацията, интереса и старанието на обучаемите. Резултатите от изпитните сесии се обсъждат в катедрите, във Факултетния и Колежански съвети. На основата на този анализ се предприемат необходимите мерки.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление“:

За периода между двете програмни акредитации успешно са приключили няколко процедури за външно осигуряване на качеството: Институционален САНК – 2012 г., Институционална акредитация – 2015 г., САНК на ПН Растителна защита – 2015 г.

Преподавателите в професионалното направление са добре запознати със състоянието на конкурентната среда и отчитат спецификите ѝ в процеса на планирането и осъществяването на обучението в професионалното направление.

Резултатите от анализа на конкурентната среда и препоръките на работодатели и студенти се включват при актуализиране на квалификационната характеристика и учебните планове и програми.

В провеждането на семестриалните изпити по редица дисциплини, както и в Държавните изпитни комисии са участвали изследователи от научни институти и потребители от водещи земеделски фирми в региона.

В периода след 26.06.2016 г. във ФПН и Колеж-Добрич е извършена необходимата работа за изпълнение на препоръките на Акредитационния съвет на НАОА по доклад от ПК по САНК относно проведена процедура за следакредитационно наблюдение и контрол на професионално направление Растителна защита в Шуменския университет.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **01.02.2018 г. (Протокол №02)**, на основание чл.88а, ал.5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал.2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионални направления по десетобалната система, в съответствие с чл. 79 (1) на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти“, Постоянната комисия по Аграрни науки и ветеринарна медицина взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 6.2. Растителна защита, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина в Шуменския университет “Епископ Константин Преславски” на основание обща оценка 7,12 (седем цяло и дванадесет стотни):

За ОКС «Професионален бакалавър»:

- ОКС "Професионален бакалавър" по специалност «Растителна защита», редовна форма на обучение;

За ОКС «Бакалавър»:

- ОКС "Бакалавър" по специалност «Растителна защита», редовна форма на обучение;

За ОКС «Магистър»:

- ОКС “Магистър” по програма «Растителна защита», редовна и задочна форма на обучение;

2. Срокът на валидност на акредитацията е ПЕТ ГОДИНИ, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от Закона за висшето образование.

3. Определя капацитет за професионално направление 6.2. Растителна защита в Шуменския университет “Епископ Константин Преславски”, както следва:

- **ОКС «Професионален бакалавър»** - 75 студенти (редовна форма на обучение);
- **ОКС «Бакалавър»** - 140 студенти (редовна форма на обучение);
- **ОКС «Магистър»** - 40 студенти (редовна и задочна форма на обучение);
- **Общо за професионалното направление** - 255 студенти.

Постоянната комисия формулира следните **препоръки**:

1. Да се подобри квалификационната структура на академичния състав по базовите технологични и профилиращи дисциплини на професионалното направление.

Срок: постоянен, с ежегодно отчитане

2. Да се увеличи участието на преподаватели от специалност Растителна защита в международни и национални научноизследователски и образователни проекти в професионалната област.

Срок: постоянен, с ежегодно отчитане

3. Да се засили участието на студенти от специалността Растителна защита в програми за частично обучение в други висши училища в страната и чужбина.

4. При провеждането на държавните изпити в комисииите да се включват специалисти по Растителна защита и от други висши училища.

Срок: учебната 2018 – 2019 г.

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: съществено съответствие.

Председател на ПКАНВМ:.....

Проф. дсн Димитър Брайков